

Włoscy internowani wojskowi

Włochy przystąpiły do II wojny światowej jako sojusznik III Rzeszy. Jednak klęski ponoszone przez armię włoską w 1943 r. na wszystkich frontach, a zwłaszcza na froncie wschodnim i w Afryce Północnej oraz udany aliancki desant na Sycylii, doprowadziły do przewrotu wewnętrznego. W jego wyniku 25 lipca 1943 r. Benito Mussolini i jego współpracownicy zostali odsunięci od władzy. Nowy rząd marsz. Pietro Badoglio przeszedł do obozu aliantów, wypowiadając wojnę Niemcom.

W odpowiedzi wojska niemieckie rozbroiły armię włoską. Do niewoli trafiło od 600 tys. do ponad 700 tys. żołnierzy włoskich, w tym ok. 200 generałów i 3 tys. wyższych oficerów. Rozpoczęto wśród nich silną agitację za dochowaniem wierności Benito Mussolinemu i wstępowaniem do nowo utworzonej armii Włoskiej Republiki Socjalnej (tzw. Republiki Saló), ściśle podporządkowanej III Rzeszy. Jednak większość internowanych odmówiła dalszej walki po niemieckiej stronie i pozostała w niewoli. Określani przez Niemców mianem „włoskich internowanych wojskowych” (*Italienische Militärinternierte*, w skrócie IMI), traktowani byli w rzeczywistości jak jeńcy wojenni. Termin ten jednak służył celom propagandowym, obliczonym na wprowadzenie w błąd szerokiej opinii publicznej i rozbrojonych żołnierzy.

Do Stalagu VIII B Lamsdorf pierwsi Włosi trafili w październiku 1943 r. Sporą część z nich skierowano w dalszej kolejności do obozu jenieckiego Teschen (Český Těšín). W samym Lamsdorf przetrzymywano przeciętnie od ponad tysiąca Włochów do maksymalnego stanu około 10 tys. osób. Umieszczono ich na terenie dawnego obozu dla jeńców radzieckich, tzw. *Russenlager*, w sąsiedztwie baraków jeńców polskich i serbskich. Warunki zakwaterowania oraz wyżywienie były złe i bardzo mocno kontrastowały z tymi, które zapewniono jeńcom przetrzymywanym w pobliskim tzw. obozie brytyjskim (*Britenlager*). Postrzegani przez niemiecką załogę jako zdrajcy, w hierarchii obozowej zajmowali miejsce podobne do najgorzej traktowanych jeńców z Armii Czerwonej, nie obejmowała ich także opieka Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża.

Prawie wszyscy jeńcy włoscy zostali ewakuowani pieszo w końcu stycznia 1945 r. Łącznie przez prawie półtora roku niewoli przez Lamsdorf przewinęła się kilkunastotysięczna ich grupa, z czego zmarło ok. 60 osób. Ich szczątki zostały ekshumowane – dzięki projektowi archeologicznemu realizowanemu pod egidą Muzeum – i przeniesione na Cmentarz Żołnierzy Włoskich w Warszawie w 2024 r.